

Az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzékbe történő felvétel és törlés eljárási rendjéről szóló 150/2012. (VII. 6.) Korm. rendelet alapján.

A 27/2016 (IX. 16.) EMMI rendelet szakmai és vizsgakövetelménye alapján.

Szakképesítés, azonosító száma és megnevezése

54 140 02	Pedagógiai- és családsegítő munkatárs
-----------	---------------------------------------

Tájékoztató

A vizsgázó az első lapra írja fel a nevét!

Amennyiben a válaszadáshoz több helyre lenne szüksége, pótlapokat is használhat, neve és a megválaszolt kérdés sorszámának pontos feltüntetésével. A feladat megoldásához csak kék színű tollat lehet használni!

Figyeljen a válaszok stílusára, a szakkifejezések pontos használatára, valamint a helyesírási, nyelvhelyességi szabályok betartására!

A minimálisan elvárt válaszokon felüli, helyes válaszadás esetében a maximális pontszámon (100 pont) belül további, pluszpontok megszerzésére is van lehetőség!

Értékelési skála:

81 – 100 pont	5 (jeles)
71 – 80 pont	4 (jó)
61 – 70 pont	3 (közepes)
51 – 60 pont	2 (elégséges)
0 – 50 pont	1 (elégtelen)

A javítási-értékelési útmutatótól eltérő, más helyes megoldásokat is el kell fogadni.

A vizsgafeladat értékelési súlyaránya 30%.

.....

.....

.....

3.

Ki minősül a hatályos jogszabályok alapján beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermeknek, tanulónak?

Milyen keretek között valósítható meg az ilyen gyermek fejlesztése?

8 pont

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4.

Ismertesse a szabadidős tevékenységek közvetlenül a gyermeket érintő intézményrendszerét!

8 pont

.....
.....
.....

5.
Milyen kapcsolattartási formákat ismer a szülő és az iskola között?

10 pont

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

6.
Ismertesse a meggyőző kommunikáció elemeit!

8 pont

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

7.

Milyen tényezők hátráltathatják a gyermeket a nevelés folyamatában?

8 pont

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

8.

Melyek a sajátos nevelési igényű neveléshez és oktatáshoz szükséges feltételek?

8 pont

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

9.
Ismertesse a szerepkonfliktusok fajtáit és okait!

8 pont

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

10.
Hasonlítsa össze az erkölcs és a jog fogalmát!

8 pont

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

11.
Melyek a csoportfejlődés szakaszai?

8 pont

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

12.
Az iskolában, melynek Ön munkatársa, minden évben tehetségkutató versenyt rendeznek. Az Ön feladata a rendezvény megszervezése. Készítsen forgatókönyvet egy tehetségkutató verseny lebonyolítására!

10 pont

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzékbe történő felvétel és törlés eljárási rendjéről szóló 150/2012. (VII. 6.) Korm. rendelet alapján.

A 27/2016 (IX. 16.) EMMI rendelet szakmai és vizsgakövetelménye alapján.

Szakképesítés, azonosító száma és megnevezése

54 140 02	Pedagógiai- és családsegítő munkatárs
-----------	---------------------------------------

Értékelési skála:

81 – 100 pont	5 (jeles)
71 – 80 pont	4 (jó)
61 – 70 pont	3 (közepes)
51 – 60 pont	2 (elégséges)
0 – 50 pont	1 (elégtelen)

A javítási-értékelési útmutatótól eltérő helyes megoldásokat is el kell fogadni.

A vizsgafeladat értékelési súlyaránya: 30%.

Értékelő lap

Ssz.	Feladat	Az információtartalom vázлата alapján	Pontszámok	
			Max.	Elért
1.	Sorolja fel és ismertesse a pedagógia résztudományait!	Minden helyesen felsorolt tudományág 1 pont. Szakmai szempontból helytelen vagy nem pontos megfogalmazás esetén a pontszám csökkenthető. A maximális pontszámon felül további pluszpont (maximum 4) akkor adható, ha az összpontszám nem haladja meg a 100 pontot.	8 (+4)	
2.	Mi a kortárs csoport szerepe a szocializáció folyamatában?	Minden helyesen felsorolt szempont 2 pont. Szakmai szempontból helytelen vagy nem pontos megfogalmazás esetén a pontszám csökkenthető. A maximális pontszámon felül további pluszpont (maximum 4) akkor adható, ha az összpontszám nem haladja meg a 100 pontot.	8 (+4)	
3.	Ki minősül a hatályos jogszabályok alapján beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermeknek, tanulónak?	Maximális pontszám akkor adható, ha a válaszból egyértelműen kiderül, hogy a vizsgázó tisztában van a fogalom jelentésével. Szakmai szempontból helytelen vagy nem pontos megfogalmazás esetén a pontszám csökkenthető.	8	
4.	Ismertesse a szabadidős tevékenységek közvetlenül a gyermeket érintő intézményrendszerét!	Minden helyesen felsorolt tényező 1 pont. Szakmai szempontból helytelen vagy nem pontos megfogalmazás esetén a pontszám csökkenthető. A maximális pontszámon felül további pluszpont (maximum 4) akkor adható, ha az összpontszám nem haladja meg a 100 pontot.	8 (+4)	
5.	Milyen kapcsolattartási formákat ismer a szülő és az iskola között?	Minden helyesen felsorolt forma 1 pont. Szakmai szempontból helytelen vagy nem pontos megfogalmazás esetén a pontszám csökkenthető. A maximális pontszámon felül további pluszpont (maximum 4) akkor adható, ha az összpontszám nem haladja meg a 100 pontot.	10 (+4)	
6.	Ismertesse a meggyőző kommunikáció elemeit!	Maximális pontszám akkor adható, ha a válaszból egyértelműen kiderül, hogy a vizsgázó tisztában van a fogalom jelentésével és a vonatkozó elméletekkel. A maximális pontszámon felül további pluszpont (maximum 4) akkor adható, ha az összpontszám nem haladja meg a 100 pontot. Kevésbé pontos megfogalmazás esetén a pontszám csökkenthető.	8 (+4)	
7.	Milyen tényezők hátráltathatják a gyermeket a nevelés folyamatában?	Minden helyesen felsorolt tényező 1 pont. Szakmai szempontból helytelen vagy nem pontos megfogalmazás esetén a pontszám csökkenthető. A maximális pontszámon felül további pluszpont (maximum 4) akkor adható, ha az összpontszám nem haladja meg a 100 pontot.	8 (+4)	
8.	Melyek a sajátos nevelési igényű neveléshez és oktatáshoz szükséges feltételek?	Minden helyesen felsorolt tünet 1 pont. Szakmai szempontból helytelen vagy nem pontos megfogalmazás esetén a pontszám csökkenthető. A maximális pontszámon felül további pluszpont (maximum 4) akkor adható, ha az összpontszám nem haladja meg a 100 pontot.	8 (+4)	

9.	Ismertesse a szerepkonfliktusok fajtáit és okait!	Maximális pontszám akkor adható, ha a válaszból egyértelműen kiderül, hogy a vizsgázó tisztában van a fogalom jelentésével és a vonatkozó elméletekkel. A maximális pontszámon felül további pluszpont (maximum 4) akkor adható, ha az összpontszám nem haladja meg a 100 pontot. Kevésbé pontos megfogalmazás esetén a pontszám csökkenthető.	8 (+4)	
10.	Hasonlítsa össze az erkölcs és a jog fogalmát!	Maximális pontszám akkor adható, ha a válaszból egyértelműen kiderül, hogy a vizsgázó tisztában van a fogalmak jelentésével. Kevésbé pontos megfogalmazás esetén a pontszám csökkenthető.	8	
11.	Melyek a csoportfejlődés szakaszai?	Maximális pontszám akkor adható, ha a válaszból egyértelműen kiderül, hogy a vizsgázó tisztában van a fogalmak jelentésével. Kevésbé pontos megfogalmazás esetén a pontszám csökkenthető.	8	
12.	Készítsen forgatókönyvet egy tehetségkutató verseny lebonyolítására!	Maximális pontszám akkor adható, ha a válaszból egyértelműen kiderül, hogy a vizsgázó tisztában van a fogalmak jelentésével, a vonatkozó írott és íratlan előírásokkal. Kevésbé pontos megfogalmazás esetén a pontszám csökkenthető.	10	
			100	

Válaszlehetőségek

1.

Sorolja fel és ismertesse a pedagógia rész tudományait!

- általános pedagógia, /pedagógia alapjai
- neveléstudomány,
- oktatástudomány (didaktika)
- iskolaszervezés
- összehasonlító pedagógia,
- neveléstörténet,
- nevelétpsychológia
- óvodai-, iskola-, - gyógy-, családpedagógia, stb.

2.

Mi a kortárs csoport szerepe a szocializáció folyamatában?

- Bölcsőde: „idegenek megjelenése”: a gyermek találkozik a családtagokon/közeli ismerősökön kívüli más emberekkel is, „egy a sok közül élmény megjelenése”: a gondozók rajta kívül mással is foglalkoznak; a többi gyerekkel való önálló kapcsolatteremtés első szakasza
- Óvodás korban jelenik meg az együttes élmény. A gyermek ráébred arra, hogy ő és a társai ugyanazt a tevékenységet végzik.
- Kisiskolás korban létrejön az együttműködés. A szerepjátékok csoportossá válnak.
- Serdülőkorban még érettebb szakasza az együttműködésnek az, hogy átérzik egymás érzelmeit, kifejlődik az empátiakészség.

A kortárs csoport további lényeges funkciói:

- a családi kapcsolatok lazítása,
- alternatív viselkedési modellek nyújtása
- Alternatív, nem ritkán ütköző értékek és normák nyújtása.
- A serdülőnek meg kell tanulnia a számára fontos személyek s intézmények esetleg konfliktusos normáit, értékeit összehangolni.

3.

Ki minősül a hatályos jogszabályok alapján beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermeknek, tanulónak?

Milyen keretek között valósítható meg az ilyen gyermek fejlesztése?

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

Ha a gyermek, a tanuló beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd, fejlesztő foglalkoztatásra jogosult. A fejlesztő foglalkoztatás a nevelési tanácsadás, az óvodai nevelés, az iskolai nevelés és oktatás, a kollégiumi nevelés és oktatás keretében valósítható meg.

4. Ismertesse a szabadidős tevékenységek közvetlenül a gyermeket érintő intézményrendszerét!

A szabadidő tartalma, tipikus tevékenységei intézményenként eltérnek.

Óvoda: játékorientált szabadidő, nagyon sok választható tevékenység.

Iskola: turisztika, művelődés, szórakozás, felüdülés, tanulmányi feladatok teljesítése közbeni kikapcsolódás (napközis programok és tevékenységek), tanórán kívüli tanulmányi kiegészítő tevékenységek a fejlődés, elmélyülés érdekében, játék saját szórakozásukra.

Kollégium: egyéni, illetve csoportos szabadidős tevékenységek és programok (művelődés, szórakozás, hagyományápolás, játék, hobbi stb.).

5.

Milyen kapcsolattartási formákat ismer a szülő és az iskola között?

A család és az iskola közötti hagyományos kapcsolattartási formák többnyire egyirányú kommunikáción alapulnak, fejlesztésük a kétirányú kommunikáció feltételeinek megteremtésével lehetséges.

- Szülői értekezlet – tájékoztató célú, tanulmányi, fegyelmi, szervezési, pályaválasztási, továbbtanulási, szabadidős tevékenységekkel, feladatokkal kapcsolatos.
- Fogadóóra – kétszemélyes pedagógiai konzultáció.
- Üzenetek – személyessé kell tenni, mert a hangvétele nagyban befolyásolhatja a szülő iskolával kapcsolatos attitűdjét.
- Nyílt órák, napok.
- Családlátogatás – iskolapszichológussal együtt, környezetpszichológiai szempontokat is figyelembe véve, sok információt ad a gyermek tanulási környezetéről, a nevelési szokásokról, a család szociális helyzetéről, a családon belüli szerepekről és munkamegosztásról, a látogatást a hátrányos helyzetű gyerekeknél kell kezdeni, hogy a segítség mielőbb megszervezhető legyen.

- Közös szabadidős tevékenység a pedagógusok, szülők és tanulók számára.
- rendkívüli megbeszélések a szülővel pl. a gyermek súlyos vétséget követett el (bántalmazott másokat stb.)
- Szülői közösség: 73. § (1) Az óvodában, az iskolában és a kollégiumban a szülők jogaik érvényesítése, kötelességük teljesítése érdekében, az intézmény működését, munkáját érintő kérdésekben véleményezési, javaslattevő joggal rendelkező szülői szervezetet (közösséget) hozhatnak létre.

Újszerű kapcsolattartási formákra az alternatív iskolák gyakorlatából is meríthetünk példákat.

- Közös szabadidős tevékenységek szülőknek – hasonló problémákkal küzdő szülők egymásra találhatnak.
- Közös szabadidős tevékenységek a gyerekekkel és pedagógusokkal együtt – hagyományteremtés és őrzés, közös ünnepek.
- Ismeretterjesztő foglalkozások szülőknek.
- Közös szülői értekezlet – a gyerekek részvételével zajlik.

6.

Ismertesse a meggyőző kommunikáció elemeit!

Hatékony kommunikáció:

- térben és időben megfelelő szituációban jön létre
- cél: hosszútávú együttműködés
- hitelesség (kongruencia): elsősorban érzelmi és értékrendi kérdés, amit megfogalmazott gondolatként, a kommunikáció eszközeivel átadunk
- ez megjelenik a verbális és nonverbális kommunikáció összhangjában: a tudatos és az ösztönös üzenet megegyezik
- így a tudatos közlés jelentőségét nem szabad eltúlozni, személyiségünkkel üzenünk legtöbbet
- megfelelő az üzenet tartalma: pontosan tudja, hogy mit akar kommunikálni, felkészült az esetleges ellenérvek kezelésére
- megfelelő az üzenet továbbítása: a szituációhoz illő stílus megválasztása, célzott információátadás vagy kérdésés és közös válaszkérés, meggyőzésnél fontosabb az érzelmi, mint a tartalmi sík, támogató testbeszéd, személyes térköz stb.
- megfelelő az üzenet fogadása: fogékony rá a vevő fél, a meglévő ismereteinek rendszerébe illeszthető
- interakció: együttműködés, az érdeklődés szinten tartása, az empátia kifejezése

7.

Milyen tényezők hátráltathatják a gyermeket a nevelés folyamatában?

- betegség, egészség megromlása
- szeretethiány érzékelése (elégtelen érzelmi környezet)
- szülők válása előtti, utáni időszak (depresszió, betegségek)
- családi problémák
- család gazdasági háttere
- sikertelenség, kudarcélmény
- a pedagógusok destruktív nevelési stílusa

- kortársakkal való interakciók/kölcsönhatások negatív hatása

8.

Melyek a sajátos nevelési igényű neveléshez és oktatáshoz szükséges feltételek?

Ezeket így határozza meg a törvény: „a gyermek, tanuló külön óvodai neveléséhez, iskolai neveléséhez és oktatásához, a sajátos nevelési igény típusának és súlyosságának megfelelő gyógypedagógus, konduktor foglalkoztatása, a neveléshez és oktatáshoz szükséges speciális tanterv, tankönyv és más segédletek, magánoktatáshoz, integrált óvodai neveléshez, iskolai neveléshez, oktatáshoz, a képzési kötelezettséghez, az illetékes szakértői bizottság által meghatározottak szerinti foglalkozáshoz szükséges szakirányú végzettségű gyógypedagógus foglalkoztatása; a foglalkozásokhoz szükséges speciális tanterv, tankönyv, valamint speciális gyógyászati és technikai eszközök, a gyermek, tanuló részére a szakértői és rehabilitációs bizottság által meghatározott szakmai szolgáltatások biztosítása;” Kt.121.§(28)

9.

Ismertesse a szerepkonfliktusok fajtáit és okait!

A személynek egyidejűleg több szerepet kell megvalósítania, teljesítése nehézségekbe ütközik. Ilyenkor alakulnak ki az ún. szerepkonfliktusok (szerep összeütközések) amelyeknek 3 változatát különböztethetjük meg:

- Személy – szerep konfliktus: akkor alakul ki, ha az odaadott szerep jellegénél fogva nem illik az azt megvalósító egyén személyiségéhez (mentalitáshoz)
- Szerepek közötti konfliktus: akkor áll elő, amikor a sokféle szerepváltozásnak az egyén egyidejűleg nem tud maradéktalanul eleget tenni (vezető pozíciót betöltő családanya)
- Szerepen belüli konfliktus: az ugyanazon szereppel kapcsolatos ellentétes elvárások váltják ki

10.

Hasonlítsa össze az erkölcs és a jog fogalmát!

A jog és az erkölcs abban hasonló, hogy mindkettő normarendszer, amely a társadalomban együtt élő emberek számára megmondja, mit tehetnek meg és mit nem. Lényeges különbség azonban, hogy az erkölcsi vétségért nincsenek írásban rögzített büntetési tételek, mint a jogban.

Az erkölcs azon normák, szabályok, parancsok, értékítéletek összegzése, melyek magatartásunkat, cselekedeteinket a társadalmi jó érdekében gyakorlatilag szabályozzák. Az erkölcsöt idegen szóval etikának, morálnak is nevezik.

A jog legáltalánosabb megközelítésben emberek közötti viszony, társadalmi viszony. A jog norma, magatartásszabály, az emberi magatartásokat, vagy magatartásokat befolyásoló körülményeket szabályozza. A jogot a többi magatartásszabálytól az különbözteti meg, hogy a jog esetében az államszervezeti rendszerén keresztül rendelkezésre bocsátja a kényszereszközöket annak érdekében, hogy a társadalom tagjai a jogi normáknak megfelelő magatartást tanúsíthassanak. A jog tehát állami kényszereszközökkel kikényszeríthető általános magatartásszabály.

Az erkölcs és a jog között az a döntő különbség, hogy az erkölcsi normák ajánlottak, megszegésük legfeljebb a társadalom megvetését vonja maga után, de a jogszabályok

megszegése azt is jelenti, hogy a tipikus helyzetekre előre megírt és a társadalom által megalkotott szabályrendszert szegtünk meg. A jogszabályokat követni kötelező, az egyénnek nincs mérlegelési lehetősége. Ha nem követi, tette büntetést von maga után.

11.

Melyek a csoportfejlődés szakaszai?

A csoportok különböző fejlődési fázisokon mennek keresztül, míg a tagok összeszoknak, együtt tudnak működni, kialakul az összetartozás érzése. Az alábbi négy fázison minden csoport átmegy (N. Kollár, 2004; Smith és Mackie, 2004):

- Alakulás (forming): az ismerkedés fázisa, egymás megismerése a cél. Mindenki arra törekszik, hogy a lehető legkedvezőbb képet mutassa magáról.
- Viharzás (storming): Hiába igyekszik mindenki jó színben feltüntetni magát, előbb-utóbb konfliktusok alakulnak ki, hiszen megindul a rivalizálás, a harc a jobb szerepekért és a kedvezőbb helyekért a csoport hierarchiájában. Érzelmekkel, vitákkal, akár agresszív viselkedéssel terhelt időszak.
- Normaalakulás (norming): A konfliktusok elcsendesedésével a csoportban kialakulnak a szokások, normák, az elvárt viselkedési stílus.
- Működés (performing): Miután a csoport kialakította a maga normarendszerét, alkalmassá válik a helyzet a csoportos feladatvégzésre, már nem fognak az alapszabályokon vitázni a tagok, nem harcolnak a vezetői pozícióért.

Vannak csoportok, amelyek meghatározott időre vagy feladatra szerveződtek. Ezeknek a csoportoknak a fejlődéséhez hozzátartozik egy ötödik szakasz, a megszűnés. Ha a tagok érzelmileg bevonódtak, a csoport megszűnésének feldolgozására időt kell hagyni.

12.

Az iskolában, melynek Ön munkatársa, minden évben tehetségkutató versenyt rendeznek. Az Ön feladata a rendezvény megszervezése.

Készítsen forgatókönyvet egy tehetségkutató verseny lebonyolítására!

Kreatív feladat, általános megoldás nem adható.

Kulcsszavak, kulcsfogalmak:

- Időpont, helyszín kiválasztása, egyeztetés
- Műsor összeállítása, egyeztetés
- Előkészületek, felelősök, határidők
- Hangosítás, technika biztosítása, felelősök, határidők
- Műsor lebonyolítása, felelősök
- Rendrakás, takarítás, felelősök

A ponthatáron belül más, a javító tanár által helyesnek tartott megoldás is elfogadható.